

հարկությունները (պոլիկլինիկաներ, ամբուլատորիաներ, դիսպանսերներ, հիվանդանոցային հիմնարկությունների պոլիկլինիկական բաժանմունքներ, բուժկետներ և այլն):

Հիվանդացության մակարդակը որոշվում է առաջին անգամ ախտորոշված հիվանդանների թվի և մշտական բնակչության միջին տարեկան թվաքանակի հարաբերակցությամբ:

Բնակչության հիվանդացության վերաբերյալ տվյալների վիճակագրական մշակման համար կիրառվում է Հիվանդությունների միջազգային դասակարգումը, որը թույլ է տալիս համեմատելի դարձնել հիվանդացության և մահացության վերաբերյալ տեղեկությունները:

Հաշմանդամ համարվում է այն անձը, ով ֆիզիկական և մտավոր թերությունների առկայության հետևանքով կենսագործունեության սահմանափակմամբ պայմանավորված սոցիալական օգնության և պաշտպանվածության կարիք ունի:

Անձի կենսագործունեության սահմանափակումն արտահայտվում է ինքնասպասարկման, տեղաշարժման, կողմնորոշման, շփման, սեփական վարքի վերահսկողության, ինչպես նաև աշխատանքային գործունեության ունակության կամ հնարավորության լրիվ կամ մասնակի կորստի ձևով:

Առաջնակի անցումը հաշմանդամության` հաշվետու տարում առաջին անգամ հաշմանդամության սահմանումն է: Ծերանոցները և հաշմանդամների (տարեցիների և երեխաների) տուն գիշերօթիկները բժշկասոցիալական հաստատություններ են, որոնք նախատեսված են խնամքի կարիք ունեցող մեծահասակների և հաշմանդամների մշտական բնակման, կենցաղային և բժշկական սպասարկման համար:

health centres, etc.)

Morbidity rate is calculated as ratio of number of patients with the diagnosis set for the first time to the average annual number of resident population.

International Classification of diseases is used for statistical compilation of data.

Disabled person is the person who needs caring for and protection in connection with restriction of vital activity in consequence of physical or medical deterioration.

Restriction of vital activity finds its expression in full or partial loss of ability to move, to orient, to communicate, to control the behaviour as well as loss of working ability.

First registration of disability means determination of physical disability for the first time in current year.

Nursing and care taking house for aged and disabled persons (for adults and children) is a medicosocial institution intended for permanent residence of disabled and aged people who need caring for and medical service.

(ի՞ե՞ե՞ե՞ի՞ե՞, ài áóéàòíðèè, àèmíáíñáðù, ìíéééééíè-áñééá ìðááéáíèý áíèüíè-íüð ó-ðáæ-ááíèé, áðá-ááíüá çáðáá-ìóíèòù è äð.).

Օճիաաիւ չաաիեաաաաի ինոե իւðááéýáòñý ìóííøáíèáí -èñèá áíèüíüð ñ áíáðáüá óñáííáéáííüí àèááíçíí è ñðááíááíáíáíè -èñèáííñoè ìíñoíýíííáí íáñéáíèý.

Àëý ñàòðèñòè-áñéíé ðáçðá-áíòèè ááííüð í çááíèáááá-ìíñoè íáñéáíèý ìðèíáíýáòñý Ì áæáóíáðíáíáý èèáññèøèèá-òèý áíèáçíáé, íááñí-á-èááþ-üáý ñðááíèííòù ñááááíèé í çááíèááááí íñoè è ñí áðóííñoè.

Էիաաեաաի իðèçíááòñý èèðí, èíóíðíá á ñáýçè ñ íáðáíè-áíèáí æèçíááýòáèü-ííñoè áñèááñòáèá íáèè-èý Õèçè-áñèèð èèè óí ñðááííüð íááíñòáðèíá íóæááòñý á ñíòèáèüííè ìíííùè è çáùèðá.

Ì áðáíè-áíèá æèçíááý-òáèüííñoè èèòá áüðáæáòñý á ìíèííè èèè -áñòè-ííè óððáòá èí ñííáííñoè èèè áíçííáéííñoè ìíòüáñòáèýòü ñáí ííáñèóæèááíèá, íáðááè-æáíèá, ìðèáíòáòèþ, íáüáíèá, èííòðíèü çá ñáíèí ìíáá-ááíèáí, á òáèèá çáíèíáòñý òðóáíáíè ááýòáèüííñoè.

Ì áðáè-íüé áüðíá íá èíááèèáííñoè - óñáííá-èáíèá èíááèèáííñoè áíáðáüá á ìð-áðííí áñáó. Áíí-èíóáðíáð áëý ìðáñòáðáèüð è èíááèèáíá (áçðíñèüð è ááðáé) ýáèýáòñý ìáèèí-ñíòèáèüí üí ó-ðáæááíèáí, ìðááíáçíá-áí-íüí áëý ìíñoíýíííáí ìðíæèááíèý ìðáñáðáèüð è èíááèèáíá, íóæááþüèðñý á óðíáá, áüðíáíí è ìáèèèèñèí íáñèóæèááíèè.

73. ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐԸ
MAIN INDICATORS OF PUBLIC HEALTH
Ի Ն Ի Ա Ի Ս Ի Ի ԷՎՈԼՅՈՒՄԻ ԿԱՆՈՒՄԻ Ի ՕՐԻ Ի ԵՅ

(տարեվերջին)
(end of year)

(in thousands)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Բոլոր մասնագիտությունների բժշկների թվաքանակը Number of physicians of all specialities								× ԵՆԵԱԻ Ի Ի ՈՍ Ի ԴՆԱԻ Ի ԵՅ ԱՊՈՆ Ի ԴՆԱԻ Ի ԵՅ
ընդամենը total	314	339	344	349	358	366	379	ԱՊՈՆ
10 000 բնակչի հաշվով per 10 000 population	22.6	24.2	24.3	24.3	24.7	24.9	25.6	Ի Ա 10 000 Ի ԱՊՈՆ Ի ԵՅ
Միջին բժշկական անձնակազմի թվաքանակը Number of paramedical personnel								× ԵՆԵԱԻ Ի Ի ՈՍ Ի ԴՆԱԻ Ի ԵՅ Ի ԴՆԱԻ Ի ԵՅ Ի ԴՆԱԻ Ի ԵՅ
ընդամենը, մարդ total, persons	986	1222	1272	1369	1381	1383	1228	ԱՊՈՆ, ԴՆԱԻ Ի ԵՅ
10 000 բնակչի հաշվով per 10 000 population	71.0	87.4	90.0	95.4	95.4	94.3	82.9	Ի Ա 10 000 Ի ԱՊՈՆ Ի ԵՅ
Հիվանդանոցային հիմնարկների թիվը Number of hospitals	21	21	21	21	21	21	21	× ԵՆԵԱԻ Ի Ի ՈՍ Օ՝ ԴՆԱԻ Ի ԵՅ
Հիվանդանոցային մահճակալների թիվը Number of hospital beds								× ԵՆԵԱԻ Ի Ի ՈՍ ԵՎ Ի ԵՅ
ընդամենը total	657	657	662	656	657	657	657	ԱՊՈՆ
10 000 բնակչի հաշվով per 10 000 population	47.3	47.0	46.8	45.7	45.4	44.8	44.3	Ի Ա 10 000 Ի ԱՊՈՆ Ի ԵՅ
Բնակչությանը բուժարարատիկլինիկական օգնություն ցույց տվող բժշկական հիմնարկների թիվը Number of medical institutions rendering outpatient and dispensary aid to population	21	23	25	25	25	25	22	× ԵՆԵԱԻ Ի ԴՆԱԻ Ի ԵՅ Օ՝ ԴՆԱԻ Ի ԵՅ, Ի ԵՎ Ի ԵՅ ԱԻ ԴՆԱԻ Ի ԵՅ Ի ԴՆԱԻ Ի ԵՅ Ի ԴՆԱԻ Ի ԵՅ
Մահճակալների թիվը հղի կանանց և ծննդկանների համար Number of beds for pregnant women and women in childbirth	106	103	107	115	111	111	110	× ԵՆԵԱԻ ԵՎ Ի ԵՅ ԱՊՈՆ Ի Ի ԵՅ ԵՎ Ի ԵՅ Ե ԴՆԱԻ Ի ԵՅ
Մահճակալների թիվը հիվանդ երեխաների համար Number of hospital beds for sick children								× ԵՆԵԱԻ ԵՎ Ի ԵՅ ԱԻ ԵՅ Ի ԵՅ ԵՎ Ի ԵՅ

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
ընդամենը total	104	101	101	82	82	81	127	հազար
10 000 երեխայի հաշվով per 10 000 children	31.8	25.7	31.1	28.2	28.1	27.8	29.6	ի 10 000 առաջ

74. ԸՆԴԱԿՉՈՒԹՅԱՆ ՀԻՎԱՆԴԱՑՈՒԹՅՈՒՆԸ
MORBIDITY OF POPULATION
ՇԱՐՒ ԷԱՐԱՐԻ Ի ՆՕՍ Ի ԱՆՎԵՐԻ ԵՅ

(ըստ հիվանդությունների խմբերի)
(by diseases groups)

(ի ավելի քան մի միավորով)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Առաջին անգամ բացահայտված ախտորոշումով գրանցված հիվանդությունների թիվը, ընդամենը Number of registered diseases with the diagnosis set for the first time , total	32933	39909	43593	46389	49383	47340	61373	× ընթացիկ ժամանակահատվածում ժամանակահատվածում շաբաթական օրական հաշվով — հազար
որից՝ of which:								ընդամենը:
տարափոխիկ և մակաբույծ հիվանդություններ infection and parasitic diseases	2117	2682	2388	3430	4898	3651	2683	ընդամենը ի 10 000 մեկին
նորագոյացություն ներ neoplasms	371	419	492	495	1559	1083	1166	ի 10 000 մեկին
Էնդոկրինային համակարգի հիվանդություններ, սնուցման խախտում- ներ, նյութափոխա- նակության և իմունիտետային խանգարումներ diseases of the endocrin system, digestion disorders, disorders of metabolism and immunity	361	502	1031	981	555	602	681	միավոր մեկին ընդամենը ի 10 000 մեկին
արյան և արյունաստեղծ օրգանների հիվանդություններ blood diseases and other hematogenic disturbances	169	334	237	200	250	301	343	միավոր մեկին ընդամենը ի 10 000 մեկին
հոգեկան խանգարումներ psychic disfunctions	151	131	265	180	145	136	65	միավոր մեկին ընդամենը ի 10 000 մեկին

Առողջապահություն-Public health-Հաճախություններ

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
նյարդային համակարգի և զգայական օրգանների հիվանդություններ nervous system disorders and organs of senses diseases	1572	1833	1874	600	974	747	754	հիվանդություններ նյարդային և զգայական օրգանների
արյան շրջանառության համակարգի հիվանդություններ blood circulation diseases	1123	1100	1861	1596	1548	1326	1657	հիվանդություններ արյան շրջանառության
շնչառական օրգանների հիվանդություններ respiratory organs diseases	15723	19856	21441	22240	23857	21347	31895	հիվանդություններ շնչառական օրգանների
մարսողական օրգանների հիվանդություններ digestive organs disorders	1821	2810	2604	2262	2883	2510	2369	հիվանդություններ մարսողական օրգանների
միզասնական համակարգի հիվանդություններ urogenital diseases	778	1062	1125	1225	1798	1596	1815	հիվանդություններ միզասնական համակարգի
հղիության, ծննդաբերությունների և հետծննդյան ժամանակաշրջանի բարդություններ complication of pregnancy, child-birth and post-natal period	515	536	625	651	444	705	226	հղիության, ծննդաբերությունների և հետծննդյան ժամանակաշրջանի բարդություններ
մաշկային և ենթամաշկային բջջանքի հիվանդություններ skin infection and underskin fat diseases	2534	2738	2619	2838	2641	2733	3671	մաշկային և ենթամաշկային բջջանքի հիվանդություններ
ոսկրամկանային համակարգի և շարակցական հյուսվածքների հիվանդություններ osteo-muscular and connective tissue disorders	435	616	723	873	1369	1194	1320	ոսկրամկանային համակարգի և շարակցական հյուսվածքների հիվանդություններ
բնածին շնորհման (զարգացման արատներ) congenital anomalies (developmental defects)	32	28	40	63	57	37	32	բնածին շնորհման (զարգացման արատներ)

Առողջապահություն-Public health-Հաճախություններ

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
սեռական և զննարարական փուլերի ընթացքում առաջացող ախտահարումները separate states occurring in perinatal period	245	262	313	356	357	332	95	հղիության և ծննդի ընթացքում առաջացող ախտահարումները մոլորակային վիրուսներ հղիության և ծննդի ընթացքում առաջացող ախտահարումները occuring in perinatal period
վնասվածքներ և թունավորումներ injuries and poisonings	4877	4964	5957	5886	5952	5976	9528	վնասվածքներ և թունավորումներ injuries and poisonings
Դեպքերի թիվը 100 000 բնակչի հաշվով Number of cases per population 100 000								× 100 000 բնակչի հաշվով Number of cases per population 100 000
Առաջին անգամ բացահայտված ախտորոշումով գրանցված հիվանդությունների թիվը, ընդամենը Number of registered diseases with the diagnosis set for the first time, total	23721.1	28535.2	30829.6	32310.2	34114.9	32281.4	41429.1	Առաջին անգամ բացահայտված ախտորոշումով գրանցված հիվանդությունների թիվը, ընդամենը Number of registered diseases with the diagnosis set for the first time, total
դրանցից՝ of which:								դրանցից՝ of which:
տարափոխիկ և մակարոյժ հիվանդություններ infection and parasitic diseases	1524.8	1917.6	1727.0	2389.0	3383.6	2489.6	1811.1	տարափոխիկ և մակարոյժ հիվանդություններ infection and parasitic diseases
նորագոյացություններ neoplasms	267.2	299.6	347.9	342.7	1077.0	738.5	787.1	նորագոյացություններ neoplasms
Էնդոկրինային համակարգի հիվանդություններ, սնուցման խախտումներ, նյութափոխանակության և իմունիտետային խանգարումներ diseases of the endocrin system, digestion disorders, disorders of metabolism and immunity	260.0	358.9	765.9	683.3	383.4	410.5	459.7	Էնդոկրինային համակարգի հիվանդություններ, սնուցման խախտումներ, նյութափոխանակության և իմունիտետային խանգարումներ diseases of the endocrin system, digestion disorders, disorders of metabolism and immunity
արյան և արյունաստեղծ օրգանների հիվանդություններ և այլ հեմատոգեն խանգարումներ blood diseases and other hematogenic disturbances	121.7	238.8	167.6	139.3	172.7	205.3	231.5	արյան և արյունաստեղծ օրգանների հիվանդություններ և այլ հեմատոգեն խանգարումներ blood diseases and other hematogenic disturbances
հոգեկան խանգարումներ psychic disfunctions	108.8	93.7	187.4	125.4	100.2	92.7	43.9	հոգեկան խանգարումներ psychic disfunctions

Առողջապահություն-Public health-Հաճախություններ

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
նյարդային համակարգի և զգայական օրգանների հիվանդություններ nervous system disorders and organs of senses diseases	1132.3	1310.6	1325.3	417.9	672.9	509.4	509.0	հիվանդություններ nervous system disorders and organs of senses diseases
արյան շրջանառության համակարգի հիվանդություններ blood circulation diseases	808.9	786.5	1316.1	1111.6	1069.4	904.2	1118.5	հիվանդություններ blood circulation diseases
շնչառական օրգանների հիվանդություններ respiratory organs diseases	11325.0	14197.2	15163.4	15490.3	16481.0	14556.6	21530.3	հիվանդություններ respiratory organs diseases
մարսողական օրգանների հիվանդություններ digestive organs disorders	1311.6	2009.2	1841.6	1575.5	1991.6	1711.6	1599.2	հիվանդություններ digestive organs disorders
միզասնունդական համակարգի հիվանդություններ urogenital diseases	560.4	759.3	795.6	853.2	1242.1	1088.3	1225.2	հիվանդություններ urogenital diseases
հղիության, ծննդաբերությունների և հետծննդյան ժամանակաշրջանի բարդություններ complication of pregnancy, child-birth and post-natal period	370.9	383.2	442.0	453.4	306.7	480.7	152.6	հղիության, ծննդաբերությունների և հետծննդյան ժամանակաշրջանի բարդություններ complication of pregnancy, child-birth and post-natal period
մաշկային և ենթամաշկային բջջանքի հիվանդություններ skin infection and underskin fat diseases	1825.2	1957.7	1852.2	1976.7	1824.5	1863.6	2478.1	մաշկային և ենթամաշկային բջջանքի հիվանդություններ skin infection and underskin fat diseases
ոսկրամկանային համակարգի և շարակցական հյուսվածքների հիվանդություններ osteomuscular and connective tissue disorders	313.3	440.4	511.3	608.0	945.7	814.2	891.0	ոսկրամկանային համակարգի և շարակցական հյուսվածքների հիվանդություններ osteomuscular and connective tissue disorders
բնածին շնորհման (զարգացման արատներ) congenital anomalies (developmental defects)	23.0	20.0	28.3	43.9	39.4	25.2	21.6	բնածին շնորհման (զարգացման արատներ) congenital anomalies (developmental defects)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
սեռական և ծննդաբանական պարբերության վնասվածքներ separate states occurring in perinatal period	176.5	187.3	221.4	248.0	246.6	226.4	64.1	Հոսանքներ և մահեր, հիմնականում ծննդաբանական և սեռական պարբերության վնասվածքներ
վնասվածքներ և թունափոխումներ injuries and poisonings	3512.8	3549.3	4212.9	4099.6	4111.8	4075.1	6431.8	Հոսանքներ և մահեր

**75. ԲՆԱԿՉՈՒԹՅԱՆ ՀԻՎԱՆԴԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆ ԱՌԱՆՁԻՆ ՏԱՐԱՓՈՒԽԻԿ ՀԻՎԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՎ
MORBIDITY OF POPULATION CAUSED BY SELECTED INFECTIOUS DISEASES
ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԵՐԻՄՈՒՆԻՏԵՐԻՆԻ ԵՎ ԵՐԻՄՈՒՆԻՏԵՐԻ Ի ՎԵՐԱԿԱՐԳՈՒՄԸ**

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Դեպքերի թիվը Number of cases Սուր աղիքային վարակներ Acute intestinal infectious	357	457	505	558	507	612	572	× 10 ³ Օրոշակաբանական և սուր աղիքային վարակներ
Որովայնային տիֆ և պարատիֆեր A, B, C Typhoid fever and paratyphoid fever A, B, C	-	-	-	1	1	-	-	Վարակներ A, B, C
Սալմոնելոզային վարակներ Salmonella infectious	41	38	32	83	54	26	12	Վարակներ
Վիրուսային հեպատիտներ Virus hepatitis	264	101	42	13	17	7	13	Վարակներ
Գրիպ և շնչուղիների սուր վարակներ, հազ. Influenza and acute respiratory infectious, thsd.	11684	16351	23022	20156	18164	16167	22355	Վարակներ և հազ
Թուրթուր Scarlet fever	169	44	147	50	59	97	55	Վարակներ
Դիֆթերիա Diphtheria	-	-	-	-	-	-	-	Վարակներ
Կապույտ հազ Whooping cough	-	-	-	-	-	-	-	Վարակներ
Տուլարեմիա Tularemia	1	1	2	12	16	2	-	Վարակներ
Սուր պոլիոմիելիտ Acute poliomyelitis	-	-	-	-	-	-	-	Վարակներ
Կարմրուկ Measles	-	-	-	-	-	-	-	Վարակներ

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Դեպքերի թիվը 100 000 քնակչի հաշվով Number of cases per population 100 000								× ընթիվները ի 100 000 օրվա հաշվով
Սուր աղիքային վարակներ Acute intestinal infectious	257.1	326.8	357.1	388.6	350.2	417.3	386.1	Ինտեկստինալ էնթերալներ
Որովայնային տիֆ և պարատիֆեր A, B, C Typhoid fever and paratyphoid fever A, B, C	-	-	-	0.7	0.7	-	-	Վարակներ Տիֆ և Պարատիֆեր A, B, C
Սալմոնելոզային վարակներ Salmonella infectious	29.5	27.2	22.6	57.8	37.3	17.7	8.1	Սալմոնելոզային վարակներ
Վիրուսային հեպատիտներ Virus hepatitis	190.2	72.2	29.7	9.1	11.7	4.8	8.8	Վիրուսային հեպատիտներ
Գրիպ և շնչուղիների սուր վարակներ, հազ. Influenza and acute respiratory infections, thsd.	8415.8	11691.1	16281.5	14038.8	12548.1	11024.4	15090.5	Վարակներ Գրիպ և Շնչուղիների սուր վարակներ, հազ.
Բուրբուխ Scarlet fever	121.7	31.5	104.0	34.8	40.8	66.1	37.1	Բուրբուխ
Դիֆթերիա Diphtheria	-	-	-	-	-	-	-	Դիֆթերիա
Կապոյտ հազ Whooping cough	-	-	-	-	-	-	-	Կապոյտ հազ
Տուլարեմիա Tularemia	0.1	0.1	0.1	8.4	11.1	1.4	-	Տուլարեմիա
Սուր պոլիոմիելիտ Acute poliomyelitis	-	-	-	-	-	-	-	Սուր պոլիոմիելիտ
Կարմրուկ Measles	-	-	-	-	-	-	-	Կարմրուկ

**76. ԲՆԱԿՉՈՒԹՅԱՆ ՀԻՎԱՆՈՒՅՈՒԹՅՈՒՆՆ ԱԼԿՈՀՈԼԻԶՄՈՎ ԵՎ ԹՄԲԱՍՈՒԼՈՒԹՅԱՄԲ
MORBIDITY OF POPULATION CAUSED BY ALCOHOLISM AND DRUG ADDICTION
ՀԱՎԱՅՈՒԹՅԱՆ ԻՆՈՒ Ի ԿՈՆՏՐԱԿՏՆԵՆ ԵՅ ԱԼԿՈՀՈԼԻԶՄՈՄ Ի ՆԱԿՈՄԱՆԻԵՅ**

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Առաջին անգամ բազահայտված ախտորոշումով գրանցված հիվանդաների թվաքանակը, ընդամենը մարդ Number of registered diseases with the diagnosis set for the first time total, persons	16	11	29	29	38	21	11	× ընթացող հիվանդաների քանակությունը ի 100 000 մարդկանց հաշվով

Առողջապահություն-Public health-ՀճՃԱԻ ԻԾԾԱԻ Ի ԵՂ

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
100 000 բնակչի հաշվով number of cases per 100 000 population	11.5	7.9	20.5	20.2	26.3	14.3	7.4	× èñēī ñēó=ááá í à 100 000 ÷ áēī ááē í àñāēáí èÿ
այդ թվում՝ of which								á òìì ÷ èñēá:
հարբեցողություն և հարբեցողային պսիխոզ alcoholizm and alcoholizm psychosis	16	11	27	26	38	21	8	АЛКОГОЛИЗМ И АЛКОГОЛЬНЫЙ ПСИХОЗ
100 000 բնակչի հաշվով number of cases per 100 000 population	11.5	7.9	19.1	18.1	26.3	14.3	5.4	число случаев на 100 000 населения
թմրամոլություն drug addiction	-	-	-	-	-	-	3	наркомания
100 000 բնակչի հաշվով number of cases per 100 000 population	-	-	-	-	-	-	2.0	число случаев на 100 000 населения
թունամոլություն toxicomania	-	-	2	3	-	-	-	Токсимания
100 000 բնակչի հաշվով number of cases per 100 000 population	-	-	1.4	2.1	-	-	-	число случаев на 100 000 населения

77. ԲՆԱԿՂՈՒԹՅԱՆ ՀԻՎԱՆԴԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆ ԱԿՏԻՎ ԹՈՔՍԻՏՈՎ
MORBIDITY OF POPULATION CAUSED BY AKTIVE TUBERCUOSIS
ՀԱՒ ԷՂՂՂՂ Ի ՌՈՍ Ի ԱՆՎԵՂՂ ԵՅ ԱԿՏԻՎՆՅՄ ԿՄԵՐԿՄԼԵԶՈՄ

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Առաջին անգամ բացահայտված ախտորոշումով գրանցված հիվանդների թվաքանակը Number of sick persons with the diagnosis set for the first time								Численность зарегистрированных больных с впервые установленным диагнозом:
ընդամենը, մարդ total, person	46	39	52	39	44	61	34	всего, человек
100 000 բնակչի հաշվով per 100 000 population	33.1	27.9	36.8	27.2	30.4	41.6	23.0	на 100 000 населения

78. ԲՆԱԿՉՈՒԹՅԱՆ ՀԻՎԱՆԴԱՅՈՒԹՅՈՒՆԸ ՉԱՐՈՐԱԿ ՆՈՐԱԳՈՅԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՎ
MORBIDITY OF POPULATION CAUSED BY MALIGNANT NEOPLASMS
ՀԱՎԱՅՈՒԹՅԱՆ Ի ՆՈՒ Ի ԱՆՎՈՒՄՆԵՐ ԵՅ ՅԼՈԿԱՇԵՏՎԵՆՆՅԱԿԱՆ ՆՈՎՈՕԲՐԱԶՈՎԱՆԻՅԱԿԱՆ

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Առաջին անգամ բացահայտված ախտորոշումով գրանցված հիվանդների թվաքանակը Number of sick persons with the diagnosis set for the first time								Численность зарегистрированных больных с впервые установленным диагнозом:
ընդամենը, մարդ total, person	272	272	299	312	275	320	309	всего, человек
100 000 բնակչի հաշվով per 100 000 population	196.6	194.5	211.5	217.3	190.0	218.2	208.6	на 100 000 населения
Ընդհանուր հիվանդանոցային հիմնարկներում հաշվառման կանգնած հիվանդների թվաքանակը Number of patients under surveillance of disease prevention institutions								Численность больных, состоящих на учете в лечебно-профилактических учреждениях
ընդամենը, մարդ total, person	1535	1575	1525	1635	1575	1664	1640	всего, человек
100 000 բնակչի հաշվով per 100 000 population	1105.6	1126.1	1078.5	1138.8	1088.0	1134.7	1093.6	на 100 000 населения

79. ԱԲՈՐՏՆԵՐ
ABORTIONS
ԱՎԻ ՐԿԻ

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Աբորտների քանակը, ընդամենը Number of abortions-total	1322	1432	1460	1017	1026	903	743	Число абортов-всего
Ֆերտիլ առաջին տարիքի (15-49 տարեկան) 1000 կնոջ հաշվով per 1000 women at fertile age (15-49 years old)	36.2	38.9	39.2	26.8	26.9	23.5	19.1	На 1000 женщин фертильного возраста (15-49 лет)
100 կենդանածին և մեռած ծնվածների հաշվով per 100 live births and stillbirths	61.4	58.9	51.6	37.6	39.4	35.8	31.2	На 100 рождёвшихся живыми и мертвыми

**80. ԱՐՐՈՏՆԵՐԻՆ ԸՍՏ ՏԱՐԻՔԱՅԻՆ ԲԱՇԽԱՍՏՈՒԹՅԱՆ
ABORTIONS BY AGE GROUPS
ԱՎՐԻՊՏԻ ՍԵՐՈՒՄՆԵՐԻ ՎՅԱԿՆԵՐԱԿԱՆ**

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Արորտների քանակը,ընդամենը Number of abortions-total	1322	1432	1460	1017	1026	903	743	Число аборт-всего
Արորտների քանակը կանանց մոտ, ըստ տարիքի, տարեկան Number of abortions at the age, years								Число абортов в возрасте , лет
15-19	27	75	15	7	21	5	2	15-19
20-34	997	1013	1108	766	776	685	572	20-34
35 և բարձր 35 and older	298	344	337	244	229	213	169	35 лет и старше

**81. ԲՆԱԿԶՈՒԹՅԱՆ ՀԻՎԱՆԴԱՅՈՒԹՅՈՒՆԸ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՎԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՎ ԸՍՏ ՏԱՐԻՔԱՅԻՆ ԽՄԲԵՐԻ
MORBIDITY OF POPULATION WITH VENERIAL DISEASES BY AGE GROUPS
ЗАБОЛЕВАЕМОСТЬ НАСЕЛЕНИЯ ВЕНЕРИЧЕСКИМИ БОЛЕЗНЯМИ ПО ВОЗРАСТНЫМ ГРУППАМ**

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Առաջին անգամ բացահայտված սիֆիլիսի ակտորոշումով գրանցված հիվանդների թվաքանակը, մարդ Number of new patients with the syphilis diagnosis set for the first time, person:	6	13	18	20	14	11	6	Численность зарегистрированных больных сифилисом впервые установленным диагнозом, человек:
տղամարդ males	3	5	10	10	7	6	1	мужчины
կին females	3	8	8	10	7	5	5	женщины
այդ թվում՝ ըստ տարիքի, տարեկան of which at the age, years:								в том числе в возрасте, лет:
0-14								0-14
տղամարդ males	-	1	2	-	-	-	-	мужчины
կին females	-	1	-	-	-	1	-	женщины
15-17								15-17
տղամարդ males	-	-	-	-	-	-	-	мужчины
կին females	-	-	-	-	-	-	-	женщины
18-19								18-19
տղամարդ males	-	-	-	-	-	-	-	мужчины
կին females	-	-	1	-	-	-	-	женщины

Առողջապահություն-Public health-ՀճՁԳԻԹԾԱԻ ԱԻ Ը

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
20-29								20-29
տղամարդ males	-	1	1	-	-	2	-	мужчины
կին females	-	1	2	2	1	1	1	женщины
30-39								30-39
տղամարդ males	-	-	3	5	2	-	-	мужчины
կին females	-	2	2	4	1	-	2	женщины
40 և ավելի 40 and older								40 и старше
տղամարդ males	3	3	4	5	5	4	1	мужчины
կին females	3	4	3	4	5	3	2	женщины
Առաջին անգամ բացահայտված հոնոկոկային վարակի ախտորոշումով գրանցված հիվանդների թվաքանակը Number of new patients with the gonorrhoea diagnosis set for the first time:	13	16	19	14	7	14	11	Численность зарегистрированных больных гонококой впервые установленным диагнозом:
տղամարդ males	10	15	14	12	6	13	11	мужчины
կին females	3	1	5	2	1	1	-	женщины
այդ թվում՝ ըստ տարիքի, տարեկան of which at the age, years:								в том числе в возрасте, лет:
0-14								0-14
տղամարդ males	-	-	-	-	-	-	-	мужчины
կին females	-	1	-	-	-	-	-	женщины
15-17								15-17
տղամարդ males	1	-	1	-	-	1	-	мужчины
կին females	-	-	1	-	-	-	-	женщины
18-19								18-19
տղամարդ males	-	-	2	1	-	-	-	мужчины
կին females	-	-	-	-	-	-	-	женщины
20-29								20-29
տղամարդ males	6	12	6	8	5	6	1	мужчины
կին females	2	-	2	1	1	1	-	женщины
30-39								30-39
տղամարդ males	3	2	3	3	1	4	6	мужчины
կին females	1	-	1	1	-	-	-	женщины
40 և ավելի 40 and older								40 и старше

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
տղամարդ males	-	1	2	-	-	2	4	мужчины
կին females	-	-	1	-	-	-	-	женщины

**82. ԲՆԱԿՉՈՒԹՅԱՆ ՀԻՎԱՆԴԱՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀՈԳԵԿԱՆ ԽԱՆԳԱՐՈՒՄՆԵՐՈՎ
MORBIDITY OF POPULATION CAUSED BY PSYCHIC DISFUNCTIONS
ՀԱՎՈՐԱԿՆԵՐԻ Ի ՆՈՍԻ Ի ԱՆՈՒՅՆ ԵՅ Ի ՆԵՕԵ՝ԱՆԵԵԻ Ե ԾԱՆՈՅԻ ԵՆՈՒՅԻ Ե**

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Առաջին անգամ բացահայտված ախտորոշումով զրանցված հիվանդանոցի թվաքանակը Number of sick persons with the diagnosis set for the first time: ընդամենը, մարդ Total, persons	108	92	158	136	89	71	65	Численность зарегистрированных больных впервые установленным диагнозом всего, человек:
10 000 բնակչի հաշվով per 10 000 population	7.8	6.6	11.2	9.5	6.1	4.8	4.5	На 10 000 населения
այդ թվում՝ ըստ տարիքի, տարեկան of which at the age, years:								в том числе в возрасте, лет:
0-14	-	-	2	-	-	-	-	0-14
15-17	-	-	3	1	1	-	3	15-17
18-19	25	35	27	19	29	20	28	18-19
20-59	80	52	106	98	48	45	29	20-59
60 և ավելի 60 and older	3	5	20	18	11	6	5	60 и старше

**83. ԲՆԱԿՉՈՒԹՅԱՆԸ ՍՏՈՄԱՏՈԼՈԳԻԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆ
STOMATOLOGICAL AID RENDERED TO POPULATION
ՆՈՒ Ի ԱՕԻ ԵՒ ԱԵ՝ԱՆԵԱՅ Ի Ի Ի ՍՍ Ի ԱՆՈՒՅՆ ԵՄ**

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Ինքնուրույն գործող պետական ստոմատոլոգիական պոլիկլինիկաների թիվը Number of independent state stomatological outpatients' clinics	2	2	2	2	2	2	2	× ընթիվ նախ և հետո՝ օգնությունները առաջին անգամ ընդհանուր առմամբ ի հաստատություններում
Ստոմատոլոգիական բաժանմունքներ ունեցող պետական հիվանդանոցների թիվը Number of establishments with stomatological state departments (rooms)	6	6	6	8	8	2	2	× ընթիվ առաջին անգամ ընդհանուր առմամբ օգնությունները, եթե չկան նախ և հետո՝ առաջին անգամ ի հաստատություններում (հաստատություններ)

**84. ԲՆԱԿՉՈՒԹՅԱՆ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒՄԸ ԾՏԱՊ ԲՈՒԺՕԳՆՈՒԹՅԱՄԲ
AMBULANCE SERVICES RENDERED TO POPULATION
Ի ԱՆՈՒՅՆ ԵՄ Ի ԱՆՈՒՅՆ ԵՅ ՆԵՒ ԾԻ Ե Ի ԱՅՕՕԵԻ ՆԵՒ Ե Ի Ի Ի ՍՍ**

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Ծոսապ բուժօգնության կայանների (բաժանմունքների) թիվը Number of ambulance service stations (sections)	6	6	6	6	6	6	8	× ընթիվ նախ և հետո՝ (ի հաստատություններում) նեյմի ի հաստատություններում (ի հաստատություններում)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Անձանց թվաքանակը, որոնց ցույց է տրվել օգնություն ամբուլատոր կարգով կանչերի ընթացքում Number of persons who received medical aid (out-patient and ambulance services)								× èñéí èèò, éíóíðùí íèàçáí à ìì íùú àì áóèàóíðíí íðè àùàçáàò
ընդամենը, հազ. մարդ total, thsd. persons	15.7	15.9	17.2	17.2	17.4	19.0	20.0	ãñáãí, òùñ ÷áéíááé
1000 բնակչի հաշվով per population 1 000	113.2	113.6	119.8	120.5	121.1	129.3	135.1	í à 1000 íàñéáí èÿ

85. 0-14 ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍԱԿԻ ԵՐԵՆԱՆԵՐԻ ՊՐՈՖԻԼԱԿՏԻԿ ՍՏՈՒԳՈՒՄՆԵՐԻ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ
RESULTS OF PROPHYLACTIC EXAMINATION OF CHILDREN AT THE AGE OF 0-14
РЕЗУЛЬТАТЫ ПРОФИЛАКТИЧЕСКИХ ОСМОТРОВ ДЕТЕЙ В ВОЗРАСТЕ 0-14 ЛЕТ

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Ստուգվել են երեխաներ, ընդամենը Number of children examined-total	24777	29320	19476	22916	29577	25237	31420	Осмотрено детей-всего
բացահայտվել են detected								выявлено
թույլ լսողությամբ with reduction of hearing acuity								с понижением остроты слуха,%
ընդամենը total	63	50	39	56	48	55	50	всего
ստուգվածների թվաքանակից,% as % of total number of examined children	0.3	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	от числа осмотренных,%
թույլ տեսողությամբ with reduction of vision acuity								с понижением остроты зрения:
ընդամենը total	737	780	520	525	493	488	577	всего
ստուգվածների թվաքանակից,% as % of total number of examined children	3.0	2.7	2.7	2.3	1.7	1.9	1.8	от числа осмотренных,%
խոսակցական թերություններով with defects of speech								с дефектами речи:
ընդամենը total	311	269	426	388	323	331	331	всего
ստուգվածների թվաքանակից, % from % of total number of examined children	1.3	0.9	2.2	1.7	1.1	1.3	1.1	от числа осмотренных,%
ողնաշարի ծռումով with scoliosis								Со сколиозом:
ընդամենը total	41	40	30	30	42	40	38	всего

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
ստուգվածների թվաքանակից,% as % of total number of children examined	0.2	0.1	0.2	0.1	0.1	0.2	0.1	от числа осматриваемых,%
կնցվածքի խախտումներով With disturbance of bearing:								с нарушением осанки:
ընդամենը total	100	133	122	123	144	116	117	всего
ստուգվածների թվաքանակից, % as % of total number of children examined	0.4	0.5	0.6	0.5	0.5	0.5	0.4	от числа осматриваемых,%

**86. 0-17 ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍԱԿԻ ԵՐԵՄԱՆԵՐԻ ՀԻՎԱՆԴԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՈՍ
ՀԻՎԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԽՄԲԵՐԻ
MORBIDITY OF CHILDREN AT THE AGE OF 0-17 YEARS OLD BY MAIN DISEASES
GROUPS
ՇԱԿԻ ԵՊԻԴԵՄԻՆԻՍՏԻԱԿԱՆ ԿՐԻՄԻՆԱԿԱՆ 0-17 ԵՎՈՒՆԻ ԻՆԻՄՈՒՆԻՏԵՏԻԱԿԱՆ
ԿՐԻՄԻՆԱԿԱՆ**

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Առաջին անգամ բացահայտված ախտորոշումով գրանցված հիվանդությունների թիվը, ընդամենը Number of diseases with the diagnosis set for the first time, total	15808	19925	22745	24028	25606	23718	29483	× ēñēī շաճի եպիդեմիոլոգիայի հիվանդությունների թվաքանակը — հիվանդություններ
դրանցից՝ of which:								էջ 1 էջ:
տարափոխակ և մակաբույծ հիվանդություններ infection and parasitic diseases	1379	2115	1763	2680	3192	1996	2101	էի Օաթթեիիի ն էի աճաթթեիի ն հիվանդություններ
նորագոյացություններ neoplasms	40	27	51	36	19	29	16	իիիիաճաթթեիի ն
Էնդոկրինային համակարգի հիվանդություններ, սնուցման խախտումներ, նյութափոխանակության և իմունիտետային խանգարումներ diseases of the endocrin system, digestion disorders, disorders of metabolism and immunity	102	97	348	453	160	179	209	հիվանդություններ նյութափոխանակության խանգարումներ և իմունիտետային խանգարումներ
արյան և արյունաստեղծ օրգանների հիվանդություններ blood diseases and other hematogenic disturbances	122	198	171	123	214	214	260	հիվանդություններ և արյունաստեղծ օրգանների խանգարումներ

Առողջապահություն-Public health-Հաճախություններ

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
նյարդային համակարգի և զգայական օրգանների հիվանդություններ nervous system disorders and organs of senses diseases	459	589	881	600	122	82	118	հիվանդություններ նյարդային և զգայական օրգանների
արյան շրջանառության համակարգի հիվանդություններ blood circulation diseases	31	67	251	127	154	57	156	արյան շրջանառության համակարգի հիվանդություններ
շնչառական օրգանների հիվանդություններ respiratory organs diseases	9743	12428	14199	15059	16060	15323	20839	շնչառական օրգանների հիվանդություններ
մարսողական օրգանների հիվանդություններ digestive organs disorders	929	1337	1165	1130	1342	1388	1297	մարսողական օրգանների հիվանդություններ
միզասնունդային օրգանների հիվանդություններ urogenital diseases	89	91	192	286	482	387	337	միզասնունդային օրգանների հիվանդություններ
մաշկային և ենթամաշկային բջջանքի հիվանդություններ skin infection and underskin fat diseases	1149	1230	1002	1139	1127	990	1186	մաշկային և ենթամաշկային բջջանքի հիվանդություններ
ոսկրամկանային համակարգի և շարակցական հյուսվածքների հիվանդություններ osteo-muscular and connective tissue disorders	38	24	94	77	107	160	134	ոսկրամկանային համակարգի և շարակցական հյուսվածքների հիվանդություններ
բնածին շեղումներ (զարգացման արատներ) congenital anomalies (developmental defects)	22	16	37	58	32	29	26	բնածին շեղումներ (զարգացման արատներ)
վնասվածքներ և թունավորումներ injuries and poisonings	1367	1380	2151	2251	2125	1997	1750	վնասվածքներ և թունավորումներ
Հիվանդությունների թիվը 10 000 երեխայի հաշվով, ընդամենը Number of diseases per 10 000 children, total	3833	5067	5715	5832	6100	5558	7040	Հիվանդությունների թիվը 10 000 երեխայի հաշվով, ընդամենը
որոնցից՝ of which:								որոնցից՝ of which:

Առողջապահություն-Public health-Հաճախություններ

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
տարափոխիկ և մակաբույծ հիվանդություններ infection and parasitic diseases	334	538	443	650	760	468	502	Երկրային և մակաբույծ հիվանդություններ
նորագոյացություններ neoplasms	10	7	13	9	5	7	4	Ինքնուրույն
Էնդոկրինային համակարգի հիվանդություններ, սնուցման խախտումներ, նյութափոխանակության և իմունիտետային խանգարումներ diseases of the endocrin system, digestion disorders, disorders of metabolism and immunity	25	25	87	110	38	42	50	Վերականգնողական, սնուցման, նյութափոխանակության և իմունիտետային խանգարումներ
արյան և արյունաստեղծ օրգանների հիվանդություններ blood diseases and other hematogenic disturbances	30	50	43	30	51	50	62	Արյունազեղումներ և արյունաստեղծ օրգանների հիվանդություններ
նյարդային համակարգի և զգայական օրգանների հիվանդություններ nervous system disorders and organs of senses diseases	10	9	221	146	29	19	28	Նյարդային համակարգի և զգայական օրգանների հիվանդություններ
արյան շրջանառության համակարգի հիվանդություններ blood circulation diseases	8	17	63	15	37	13	37	Արյունազեղումներ և արյունաշրջանառության համակարգի հիվանդություններ
շնչառական օրգանների հիվանդություններ respiratory organs diseases	2363	3160	3568	3655	3826	3590	4976	Շնչառական օրգանների հիվանդություններ
մարսողական օրգանների հիվանդություններ digestive organs disorders	225	340	293	274	320	325	310	Մարսողական օրգանների հիվանդություններ
միզասնային օրգանների հիվանդություններ urogenital diseases	22	23	48	69	115	97	80	Միզասնային օրգանների հիվանդություններ
մաշկային և ենթամաշկային բջջանքի հիվանդություններ skin infection and underskin fat diseases	279	313	252	276	268	232	283	Մաշկային և ենթամաշկային բջջանքի հիվանդություններ

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
ոսկրամկանային համակարգի և շարակցական հյուսվածքների հիվանդություններ osteo-muscular and connective tissue disorders	9	6	24	19	25	37	32	ալեալի է էլնոլի և սթա-իլե նեոնոլի ս է մաաեի էոաեւիլե ծեալի է
բնածին շեղումներ (զարգացման արատներ) congenital anomalies (developmental defects)	5	4	9	14	8	7	6	ածի աալիլ ս ալիլի աեե (իլծիեծ ծաչաեծեյ)
վնասվածքներ և թունավորումներ injures and poisonings	332	351	540	546	506	468	418	ծծաալի ս է իծծաաեալի էյ

**87. ԲՆԱԿՉՈՒԹՅԱՆ ԱՊԱՀՈՎՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆԸ ԲԺԻՇԿՆԵՐՈՎ ԸՍՏ ԱՌԱՆՁԻՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ
PROVISION OF POPULATION WITH PHYSICIANS BY SPECIALITIES
Ի ԱՆՆԻ ԱՄԱԻ Ի Ի ՆՈՍ Ի ԱՆԱԵԱԻ ԵՅ ԱԾԱՄԱԻ Ե Ի Ի Ի ԾԱԱԵՄԻ ՍԻ ՆԻ ԱՕԵԱԵՄԻ Ի ՆՈՅԻ**

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Ընդամենը բժիշկներ, մարդ Total of physicians, persons	314	339	344	349	358	366	379	Անաալի ածա-աե, -աեի աաե
նրանցից` of which								եչ ի էծ:
թերապևտներ therapists	48	49	49	52	47	44	40	ոածալի աաոլի ա
վիրաբույժներ surgeons	20	19	19	21	21	24	21	ծեծծաալի ա
մանկաբարձ գինեկոլոգներ* midwife- gynecologists*	31	32	36	33	33	35	35	աեծաածի ա- աեի աեի էլիաա*
մանկաբույժներ pediatrists	34	33	43	38	38	44	38	ի աաեաածի ա
ակնաբույժներ ophthalmologists	5	7	7	7	7	10	10	ի Օծաեւիլի էլիաա
օտոլարինգոլոգներ otolaryngologists	6	7	7	7	7	8	7	ի ծիեածեի ալի էլիաա
նյարդաբաններ neuropathologists	8	9	9	14	14	12	11	ի աածիլի աոլի էլիաա
հոգևբույժներ և հոգևբույժ- նարկոլոգներ psychiatrist and psychiatrist-experts in narcology	4	6	7	6	4	4	5	ի նեծեաածի ա է ի նեծեաածի ա- ի ածեի էլիաա
ֆթիզիատրներ phthisiatricians	7	5	5	4	4	4	6	Օծեչեաածի ա
մաշկավնեռոլոգներ dermatologist- venerologists	5	5	5	6	6	6	6	աածի աոլիաալի ածի- էլիաա

Առողջապահություն-Public health-Հաճախություններ

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
ռենտգենոլոգներ և ռադիոլոգներ roentgenologists and radiologists	3	5	6	6	6	6	8	ծախսերի ծախսերը ծախսերի ծախսերը
բուժական ֆիզկուլտուրայի և սպորտի բժիշկներ physicians of medical physical culture and sports	1	1	1	-	-	-	-	ածառնի ծախսերը ծախսերի ծախսերը
սանիտարահավաքական բժիշկներ physicians of sanitary-antiepidemic group	14	15	15	15	15	15	18	ածառնի ծախսերը ծախսերի ծախսերը
ստոմատոլոգներ և ատամնաբույժներ stomatologists-dentists	49	60	60	63	50	52	70	նորի ծախսերը ծախսերի ծախսերը
10000 բնակչի հաշվով բնակչության բժիշկներ Physicians per 10000 population, total նրանցից of which	22.6	24.2	24.3	24.3	24.7	24.9	25.6	1 և 10000 բնակչության ածառնի ծախսերը ընդամենը:
թերապևտներ therapeutists	3.5	3.5	3.5	3.6	3.2	3.0	2.7	ածառնի ծախսերը
վիրաբույժներ surgeons	1.4	1.4	1.3	1.5	1.5	1.6	1.4	ծախսերի ծախսերը
մանկաբարձ-գինեկոլոգներ midwife-gynecologists	4.3	4.4	4.9	4.4	4.4	4.6	2.4	ածառնի ծախսերը ածառնի ծախսերը
մանկաբույժներ pediatrists	10.2	9.9	11.1	11.2	11.1	12.6	2.6	իսկանյակների ծախսերը
ակնաբույժներ ophthalmologists	0.4	0.5	0.5	0.5	0.5	0.7	0.7	իսկանյակների ծախսերը
ոտոլարինգոլոգներ otholaringologists	0.4	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	իսկանյակների ծախսերը
նյարդաբաններ neuropathologists	0.6	0.6	0.6	1.0	1.0	0.8	0.7	իսկանյակների ծախսերը
հոգևորային և հոգևորային-նարկոլոգներ psychiatrist and psychiatrist-experts in narcology	0.3	0.4	0.5	0.4	0.3	0.3	0.3	իսկանյակների ծախսերը իսկանյակների ծախսերը
Ֆթիզիատրներ phthisiatricians	0.5	0.4	0.4	0.3	0.3	0.3	0.4	ծախսերի ծախսերը
մաշկափնեկոլոգներ dermatologists-venerologists	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	ածառնի ծախսերը ածառնի ծախսերը
ռենտգենոլոգներ և ռադիոլոգներ roentgenologists and radiologists	0.2	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.5	ծախսերի ծախսերը ծախսերի ծախսերը
բուժական ֆիզկուլտուրայի և սպորտի բժիշկներ physicians of medical physical culture and sports	-	0.1	0.1	-	-	-	-	ածառնի ծախսերը ծախսերի ծախսերը

**89. ԲՆԱԿՉՈՒԹՅԱՆ ԱՊԱՀՈՎՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀԻՎԱՆԴԱՆՈՑԱՅԻՆ
ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐՈՎ ՈՍՏ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱՑՄԱՆ
THE PROVISION OF POPULATION WITH MEDICAL BEDS BY SPECIALIZATION
Ի ԱՆՈՒ ԱՎԱԻ Ի Ի ՆՈՒ Ի ԱՆՈՒ ԵՅ ԱԻ ԵՄԻ ԵՎ Ի ՈՒ Ե ԵԻ ԵՎԱԻ Ե Ի Ի ՆԻ ԱՕԵԱԵԵՇԱՕԵԵ**

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Ընդամենը հիվանդանոցային մահճակալներ Total medical beds	657	657	662	656	657	657	657	Անձանի անհատական ընդհանուր
որանցից of which								ընդհանուր:
թերապևտիկ therapeutic	126	132	171	165	162	162	109	ժամանակակից-անհատական
վիրաբուժական surgical	86	86	114	120	131	131	102	թերապևտիկ-անհատական
ոնկոլոգիական oncologic	25	25	25	25	25	25	25	վիրաբուժական-անհատական
գինեկոլոգիական gynaecologic	29	30	32	42	40	40	26	ոնկոլոգիական-անհատական
թոքախտային tubercular	35	35	35	35	35	35	35	գինեկոլոգիական-անհատական
վարակիչ infectious	70	70	70	50	45	45	30	թոքախտային-անհատական
օֆտալմոլոգիական ophthalmologic	10	10	10	10	10	10	10	վարակիչ-անհատական
օտոլարինգոլոգիա կան otholaringologic	5	5	5	5	9	9	5	օֆտալմոլոգիական-անհատական
մաշկափնեմոլոգիական dermatologic- venerologic	20	20	15	15	15	15	15	օտոլարինգոլոգիական-անհատական
հոգեբուժական և նարկոլոգիական psychiatric and narcologic	40	40	40	41	40	40	40	մաշկափնեմոլոգիական-անհատական
հղի կանանց և ժննդկանաների for pregnant and women recently confined	106	73	75	73	71	71	84	հոգեբուժական և նարկոլոգիական-անհատական
10 000 բնակչի հաշվով ընդամենը հիվանդա- նոցային մահճակալներ* Total medical beds per population 10 000 *	47.3	47.0	46.8	45.7	45.4	44.8	44.3	հղի կանանց և ժննդկանաների
որանցից of which								Անձանի անհատական ընդհանուր ի 10 000 անհատականը *
թերապևտիկ therapeutic	9.1	9.4	12.1	11.5	11.1	11.0	7.4	ընդհանուր:
վիրաբուժական surgical	6.2	6.1	8.1	8.4	9.0	8.9	6.9	ժամանակակից-անհատական
օնկոլոգիական oncologic	1.8	1.8	1.8	1.7	1.7	1.7	1.7	թերապևտիկ-անհատական
գինեկոլոգիական gynaecologic	4.0	4.1	4.4	5.6	5.3	5.3	3.4	օնկոլոգիական-անհատական
թոքախտային tubercular	2.5	2.5	2.5	2.4	2.4	2.4	2.4	գինեկոլոգիական-անհատական

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
վարակիչ infectious	5.0	5.0	5.0	3.5	3.1	3.1	2.0	ԵԻ ՕՁԵՕԵԻ Ի Ի ՄՕ
օֆտալմոլոգիական ophthalmologic	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7	Ի ՕՁԵՕՄ Ի ԵԻ ԱԵ-ԱՌԵՕ
օտոլարինգոլոգիա- կան otolaringologic	0.4	0.4	0.4	0.3	0.6	0.6	0.3	Ի ՕԻ ԵՁԵԻ ԱԻ ԵԻ ԱԵ-ԱՌԵՕ
մաշկափննիքական dermatologic- venerologic	1.4	1.4	1.1	1.0	1.0	1.0	1.0	ԱՁԻ ԱՕԻ-ԱՁԻ ԱՕԻ ԵԻ ԱԵ-ԱՌԵՕ
հոգեբուժական և նարկոլոգիական psychiatric and narcologic	2.9	2.9	2.8	2.9	2.8	2.7	2.7	Ի ՌԵՕԵՁՕԵ-ԱՌԵՕ Ե Ի ԱՕԻ ԵԻ ԱԵ-ԱՌԵՕ
հղի կանանց և ծննդկանաների for pregnant and women recently confined	26.6	19.4	20.4	19.2	18.6	18.4	11.0	ԱՁԱԻ ԱԻ Ի ՄՕ ԱԵԻ ՄԵԻ Ե ՃԻ ԱԵԻ ԵՕ

*) Մահճակարները գինեկոլոգիական հիվանդանոցների համար հաշվարկված են 10000 կանանց հաշվով, մահճակարները հղի կանանց և ծննդկանաների համար՝ 15-49 տարեկան 10000 կանանց հաշվով:
The beds for gynecologic diseased are calculated per 10 000 women; beds for pregnant and women recently confined – per 10 000 women at the age of 15-49
ԵԻ ԵԵԵ ԱԵՅ ԱԵԻ ԱԵԻ ԵԻ ԱԵ-ԱՌԵՕ ԱԻ ԵՄ Ի ՄՕ ՃԱՌ-ԵՕԱԻ Մ Ի Ա 10000 ԱԵԻ ՄԵԻ; ԵԻ ԵԵԵ ԱԵՅ ԱՁԱԻ ԱԻ Ի ՄՕ ԱԵԻ ՄԵԻ Ե
ՃԻ ԱԵԻ ԵՕ – Ի Ա 10000 ԱԵԻ ՄԵԻ Ա ԱԻ ՇՁԱՌԱ 15-49 ԵՁՕ.

90. ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐԻ ԹԻՎԸ ՀԻՎԱՆԴ ԵՐԵԽԱՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ
NUMBER OF BEDS FOR SICK CHILDREN
× ԵՌԵԻ Ի Ի ՌՕՄ ԱԻ ԱԵՅ ԱԻ ԵՄ Ի ՄՕ ԱՁՕԱԵ

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Ընդամենը Total	104	101	101	82	82	81	127	ԱՌԱՁԻ
10 000 երեխայի հաշվով per 10 000 children	31.8	25.7	31.1	28.2	28.1	27.8	29.6	Ի Ա 10 000 ԱՁՕԱԵ

ԲՆԱԿՉՈՒԹՅԱՆ ՀԱՇՄԱՆԴԱՍՈՒԹՅՈՒՆ
DISABILITY OF POPULATION
ԵԻ ԱՁԵԵԱԻ Ի ՌՕՄ Ի ԱՌԱԵԱԻ ԵՑ

91. ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԳԱՄ ՀԱՇՄԱՆԴԱՍ ՃԱՆԱՉՎԱԾՆԵՐԻ ԹՎԱՔԱՆԱԿՆ ԸՍՏ
ՀԻՎԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԽՄԲԵՐԻ*
NUMBER OF PERSONS RECOGNIZED AS DISABLED FOR THE FIRST TIME BY
DISEASES GROUPS*
× ԵՌԵԱԻ Ի Ի ՌՕՄ ԱԻ ԱԾԱՕԱ Ի ՃԵՇԻ ԱԻ Ի ՄՕ ԵԻ ԱՁԵԵԱԱԻ Ե Ի Ի Ի ՌԻ Ի ԱԻ ՄԻ ԱԾՕԻ Ի ԱԻ
ԱԻ ԵՁԻ ԱԵ*

(մարդ)
(persons)

(=աճիճաճ)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Ընդամենը Total	413	655	513	375	349	316	323	ԱՌԱՁԻ
նրանցից՝ of which:								ԵՇ Ի ԵՕ:
Տուբերկուլյոզ Tuberculosis	17	19	19	26	16	27	17	ՕՁԱՁԵՕԵՁ
Չարորակ նորագոյացություններ Malignant neoplasm	50	78	69	31	28	23	14	ՇԵԻ ԵՁ-ԱՌՁԱԻ Ի ՄԱ Ի Ի ԱԻ ԱԾԱՇԻ ԱԻ ԵՅ
Հոգեկան խանգարումներ Physchic disorders	26	62	37	23	24	-	7	Ի ՌԵՕԵ-ԱՌԵԵԱ ՃԱՌՈՃԻ ԵՌՕԱ

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Նյարդային համակարգի և զգայական օրգանների հիվանդություններ Disorders of nervous system and sensory organs of senses	6	45	47	43	56	36	42	Աիեաօի Ե ԻճճԱԻ ԻԵ ռեճճԱԻ Ը Ե ԻԾճԱԻ ԻԱ -ճճճճ
Արյան շրջանառության հիվանդություններ Blood circulatory system diseases	90	106	97	55	43	56	50	Աիեաօի Ե ԻԾճԱԻ ԻԱ ԵԾԻԱԻ ԻՃՃԱԻ ԻԵԻ
Ծնչառական օրգանների հիվանդություններ Respiratory organs diseases	26	27	21	5	5	4	8	Աիեաօի Ե ԻԾճԱԻ ԻԱ ԻճճԱԻ ԻԵԻ
Մարսողական օրգանների հիվանդություններ Digestive organs diseases	17	22	11	3	4	4	4	Աիեաօի Ե ԻԾճԱԻ ԻԱ ԻԵՆԱճճԱԻ ԻԵԻ
Ոսկրամկանային համակարգի և շարակցական հյուսվածքի հիվանդություններ Osteomuscular system and connective tissues diseases	63	64	55	40	45	23	29	Աիեաօի Ե ԵԻճճԱԻ Ի- Ի ԸՅՃՃԱԻ ԻԵ ռեճճԱԻ Ը Ե ՄԱՅԵԻ ԵՅՃճԱԻ ԻԵ ԾԵԱԻ Ե
Վնասվածքներ Injuries	-	15	7	19	-	-	-	ՕճճԱԻ Ը
Էնդոկրին հիվանդություններ Endocrinic diseases	25	48	24	12	16	8	11	ԻԻ ԻԵԾԵԻ Ի ԸԱ ԻԵԵԱԻ Ե
որոնցից՝ of which:								ԵՅ ԻԵՅ:
շաքարային դիաբետ diabetes mellitus	18	37	18	7	12	6	7	ՄճճճԱԻ Ը Ե Եճճճճ
Պարբերական հիվանդություններ Periodic diseases	4	5	1	1	1	-	-	Ի ԻԾԵԻ ԵԵ-ԻՄԵԵԱ ԻԵԵԱԻ Ե
Մաշկային հիվանդություններ Dermal diseases	2	6	3	8	5	-	-	ԵԻ ԵԻ ԸԱ ԵԱԻ ԵԱճճԱԻ ԻԵԻ
Այլ հիվանդություններ Other diseases	10	-	1	6	2	-	1	Ի ԾԻ-ԵԱ ԻԵԵԱԻ Ե

*) Չեն ներառված մինչև 18 տարեկան հաշմանդամ երեխաները:
Disabled children are not included under 18 years.
Не включены дети-инвалиды до 18 лет.

92. ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԳԱՄ ՀԱՆՍԶՎԱԾՆԵՐԻ ԹՎԱՔԱՆԱԿՆ ԸՍՏ ՍԵՌԻ, ՏԱՐԻՔԻ ԵՎ ՀԱՇՄԱՆԴԱՄՈՒԹՅԱՆ ԽՄԲԵՐԻ*
NUMBER OF PERSONS RECOGNIZED DISABLED FOR THE FIRST TIME BY SEX, AGE AND DISABLE GROUPS*
× ԵՆԵԱԻ Ի Ի ՈՒՍ ԱԻ ԻԾԱՍԱ Ի ԾԵՅԻ ԱԻ Ի ՍՕ ԵԻ ԱԱԵԵԱԱԻ Ե Ի Ի Ի Ի ԵՕ, ԱԻ ՇՃԱՆՕՕ Ե ԱԾՕԻ Ի ԱԻ ԵԻ ԱԱԵԵԱԻ Ի ՈՒՍ*

(մարդ)
(persons)

(=աեիաե)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Ընդամենը Total	413	655	513	375	349	316	323	ԱճճԱԻ
այդ թվում՝ ըստ սեռի՝ of which by sex:								Ի ԾԻ ԵԵՃճԱ Ի Ի ԻԵՕ:

Առողջապահություն-Public health-ՀճճԱԻ ԻԾՃԱԻ ԱԻ Ը

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
տղամարդ males	244	373	284	168	160	175	151	ի օթ-էի ւ
կին females	169	282	229	207	189	141	172	թաի ւէի ւ
այդ թվում ըստ տարիքի՝ of which by age:								â õì ÷-èñéá ìî âìçðãñò:
այդ թվում ըստ հաշմանդամության խմբի՝ of which by groups of disability:								â õì ÷-èñéá ìî ãðõì'ìàì èì àáèèáì ìñòè:
I խումբ I group	45	66	77	36	41	24	37	I ãðõì'ì ւ
II խումբ II group	241	257	136	108	131	144	141	II ãðõì'ì ւ
III խումբ III group	76	244	239	176	141	103	109	III ãðõì'ì ւ
Հաշմանդամների ընդհանուր թվաքանակից՝ աշխատունակ տարիքի Of total number of disabled: at working age	362	567	--	--	--	253	266	Èç ìáìáé ÷-èñéá ì ìñòè èì àáèèáì: â õðõáì ì ìñáì ì ì âìçðãñò

*) Չեն ներառված մինչև 18 տարեկան հաշմանդամ երեխաները:
Disabled children are not included under 18 years.
Не включены дети-инвалиды до 18 лет.

93. ՀԱՇՄԱՆԴԱՄՆԵՐԻ ՎԵՐԱԸՆՆՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ
RESULTS OF RE-EXAMINATION OF DISABLED PERSONS
ԾՁՑՕԵՍԾԱԾՍ ԸՕԻ ԾԵ×Ի Ի ԱԻ Ի ԱՆԵԱԱԻ ԱԱԻ ԷՅ ԷԻ ԱԱԵԵԱԻ Ա

(մարդ)
(persons)

(÷-áéì ááé)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Ընդամենը վերաքննվածների թվաքանակը Total number of reexamination	3144	3117	3174	2753	2130	1834	1516	Ãñãã ÷-èñéá ì ìñòù ãðìðè-ì ì ìñéááì ááì ì ì
Նրանցից ճանաչվել են հաշմանդամ Those recognized disabled	3058	3112	2741	2178	1827	1670	1422	Èç ì èõ ì ðèç'ì áì ւ èì ááèèáì è
այդ թվում՝ of which:								â õì ÷-èñéá:
I խումբ I group	70	78	62	62	65	49	60	I ãðõì'ì ւ
II խումբ II group	2297	2110	1370	635	522	491	448	II ãðõì'ì ւ
III խումբ III group	594	784	1248	1357	1117	1008	791	III ãðõì'ì ւ
Մինչև 18 տարեկան under 18 years old	97	140	61	124	123	122	123	ã ì 18 èàò

94. ՀԱՇՄԱՆԴԱՄՆԵՐԻ ԹՎԱՔԱՆԱԿԸ
NUMBER OF INVALIDS
×ԵՆԵԱՒ Ի Ի ՆՕՍ ԷՒ ԿԱԵՔԱՒ Կ

(մարդ)
(persons)

(+աճիճաճ)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Ընդամենը հաշմանդամներ Total invalids	10207	10426	10207	9226	9220	9708	8976	Կաճիճաճ
նրանցից՝ of which:								ընդամենը:
I խումբ I group	838	834	856	780	800	868	726	I խումբ
II խումբ II group	7078	6970	6373	5200	5203	5398	4907	II խումբ
III խումբ III group	1788	2109	2471	2762	2755	2960	2885	III խումբ
մինչև 18 տարեկան under 18 years old	503	513	507	484	462	482	458	մինչև 18 տարեկան

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐԸ
MAIN INDICATORS OF PUBLIC HEALTH
Ի ՆԻ Ի ԱՒ ՕՎ Ի Ի ԷԱՇԱՌԱԷԷ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅՏԱՆԻ ԿԵՆՏՐԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵ

10 000 բնակչի հաշվով - per population 10 000- на 10 000 населения

